

עפ"ת (באר שבע) 38134-03-23 - מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז דרום פלילי נ' טאלב אבו מדיגם ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ת 38134-03-23 מדינת ישראל נ' אבו מדיגם

לפני כבוד השופטת גילת שלו

מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז דרום פלילי

המערערת
נגד

טאלב אבו מדיגם ע"י ב"כ עו"ד שי וינר

המשיב

פסק דין

המשיב הורשע לאחר שמיעת הראיות, בבית המשפט לתעבורה בבאר שבע, בעבירות של נהיגה בזמן פסילה- עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961 (להלן- הפקודה); נהיגה בשכרות- עבירה לפי סעיף 62(3) לפקודה; אי ציות לשוטר במדים- עבירה לפי תקנה 23(א)(1) לתקנות התעבורה, תשכ"א- 1961 (להלן- התקנות); ונהיגה ברכב ללא ביטוח- עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי.

בגזר הדין נדון המשיב לעונשים הבאים: 9 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירות של נהיגה בזמן פסילה או נהיגה בשכרות במשך 3 שנים; חידוש מאסר על תנאי בן 8 חודשים למשך שנתיים נוספות; חידוש מאסר על תנאי בן 5 חודשים למשך שנתיים נוספות; פסילה בפועל למשך 3 וחצי שנים; הפעלת פסילה על תנאי בת 12 חודשים באופן מצטבר לפסילה שהוטלה; הפעלת פסילה על תנאי בת 6 חודשים באופן מצטבר לפסילה שהוטלה - ובסך הכל 5 שנות פסילה בפועל שירוצו במצטבר לכל פסילה אחרת; פסילה על תנאי של 10 חודשים למשך 3 שנים; והתחייבות בסך 5,000 ₪ להמנע מעבירות של נהיגה בזמן פסילה או נהיגה בשכרות למשך 3 שנים.

לפניי ערעור המדינה על קולת העונש, במסגרתו קובלת המערערת על החלטת בית המשפט קמא שלא להטיל על המשיב עונש מאסר בפועל, ושלא להטיל פסילה בת 10 שנים, בהתאם לסעיף 40א(1) לפקודה.

ההליך בבית המשפט קמא

בכתב האישום אשר הוגש ביום 2.7.18 נטען, כי ביום 22.3.18 בשעה 10:30 לערך (השעה תוקנה

בהמשך (ל-22:30), נהג המשיב ברכב ברחוב יוספטל בבאר שבע, זאת למרות שנפסל בנוכחותו מלהחזיק רשיון נהיגה למשך 12 חודשים, החל מיום 11.2.18, וללא פוליסת ביטוח תקפה. לאחר שנדרש ע"י שוטרים לעצור לצורך בירור פרטים, המשיב יצא מהרכב ונמלט מהשוטרים, עד שנתפס לאחר מרדף רגלי. בבדיקתו של המשיב נמצא ריכוז אלכוהול של 613 מיקרוגרם בליטר אויר נשוף.

בהכרעת הדין מיום 14.4.22 קבע בית המשפט קמא, כי גם אם תתקבל טענתו של המשיב כי הוא לא נהג ברכב אלא חברו (אשר לא העיד בפני בית המשפט); הרי שהודאתו כי לאחר שחברו יצא מהרכב הוא התיישב בכסא הנהג כשהמנוע מונע, מהווה על פי הפסיקה הודאה בנהיגה ברכב. עוד נקבע, כי המאשימה לא הצליחה להוכיח את ריכוז האלכוהול שהיה בגופו של המשיב, בין היתר בשל אי הגשת מסמכים נדרשים (לאחר שהמסמכים לא הועברו להגנה מראש, ונדחתה בקשת המאשימה להוסיפם בתחילת פרשת התביעה). עם זאת, נקבע כי המאשימה הוכיחה את שכרותו של המשיב באמצעות עדים שהעידו על מאפייני שכרות, ונוכח הודאת המשיב ששתה כמות גדולה של אלכוהול. נוכח האמור, הורשע המשיב בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, מלבד עבירה של מהירות בלתי סבירה לתנאי הדרך, שלגביה לא היתה התייחסות בעובדות כתב האישום, וממנה זוכה.

בגזר הדין קבע בית המשפט קמא, כי בשים לב לשילוב העבירות בהן הורשע המשיב, אשר היה פסול מנהיגה למשך שנה, ונהג ברכב (בדרך של ישיבה בכסא הנהג כאשר הרכב מונע), במצב שכרות שאינו ברף גבולי, אלא שכרות בינונית עד גבוהה, ולאחר מכן ניסה להמלט רגלית משוטרים; ולאור מדיניות הענישה הנהוגה; מתחם העונש ההולם כולל מאסר שנע בין 3 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות ל-14 חודשי מאסר בפועל, ופסילה בפועל הנעה בין 3 שנים ל-5 שנים.

במסגרת שקילת עונשו של המשיב, התייחס בית המשפט קמא לעברו הפלילי העשיר של המשיב הכולל בין היתר הרשעה משנת 2017 בגין עבירות של חבלה במזיד ברכב, החזקת סכין, איומים ונהיגה בזמן פסילה, בגינן ריצה 14 חודשי מאסר בפועל, והוטל עליו מאסר על תנאי של 5 חודשים בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה. עוד הודגש כי למשיב עבר תעבורתי מכביד הכולל 31 הרשעות בעבירות תעבורה, ובין היתר עבירות של נהיגה בשכרות ונהיגה תחת השפעת אלכוהול, ואף תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי נוסף של 8 חודשים בגין עבירה של נהיגה בשכרות.

לקולא נשקלו נסיבותיו האישיות הקשות של המשיב. בהקשר זה ציין בית המשפט, כי למרות שהפסיכיאטר המחוזי מצא את המשיב אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין, הרי שהתרשמות בית המשפט לאורך דיונים ארוכים היא כי הוא **"סובל קשות ממצב נפשי מורכב איתו הוא מתמודד על בסיס יומי"**. בנוסף, צוין כי המשיב מגדל לבדו שבעה ילדים לאחר שאשתו נטשה אותו, זאת על אף מצבו המורכב וללא מקור הכנסה פרט לקצבת ביטוח לאומי, ונקבע כי **"המדובר באדם שחי במצב סוציו-אקונומי קשה מאד, וברור על פניו כי כל הרחקה שלו משבעת ילדיו לתקופה ארוכה תייצר מיד פגיעה בהם שכן אימם אינה נמצאת בסביבתם היומיומית"**.

בית המשפט קמא קבע, כי שקלול כל הנתונים האמורים, בשים לב גם לכך שהנהיגה ברכב קשורה בישיבה ברכב מונע, מוביל למסקנה כי הענישה המידתית וההולמת בתיק זה צריכה היתה לכלול עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, אלא שהדבר לא אפשרי נוכח מצבו הנפשי של המשיב וחוות דעתו של הפסיכיאטר המחוזי. בית המשפט ראה בהמנעותו של המשיב מביצוע עבירות נוספות בשנים

האחרונות משום תחילת שיקום ובחירתו לנהל חיים נורמטיביים; ואף שקל את העובדה כי העבירות בוצעו לפני כחמש שנים.

נוכח כל האמור, מאחר שנגד המשיב תלויים ועומדים מאסרים מותנים, אחד מהם בן 8 חודשים, סבר בית המשפט כי שליחתו של המשיב למאסר בפועל בן 8 חודשים לפחות, בנסיבות המקרה, תהווה ענישה בלתי מידתית. על כן הוחלט להורות על חידוש המאסרים המותנים, באופן חריג ולאור הנסיבות המיוחדות; ונקבע כי **"לצד זאת מוצדק להחמיר ברכיב הפסילה בפועל על ידי הרחקת הנאשם מיכולת נהיגה למשך שנים, תוך הפעלת שתי פסילות מותנות במצטבר"**.

טענות הצדדים

המערער טענה, כי בית המשפט קמא שגה בקבעו כי השתת עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת תביא לענישה בלתי מידתית ולפגיעה בילדיו של המשיב, שהרי מדובר באדם שריצה בעבר מאסרים ממושכים ואלו לא הרתיעו אותו מלבצע את העבירות בהן הורשע.

עוד נטען, כי בית המשפט שגה בהטילו 5 שנות פסילה בלבד, הכולל גם הפעלת עונשי פסילה על תנאי, וזאת בניגוד להוראות סעיף 40א(א)(1) לפקודה, ולפיו מי שהורשע לפחות פעמיים בעבירות חמורות, דינו פסילה שלא תפחת מעשר שנים; כאשר מדובר בהוראה מחייבת שלא ניתן להתנות עליה, אלא רק לקצר את התקופה במקום בו שוכנע כי הנהג אינו מסוכן לציבור.

בהקשר זה הפנתה המערערת לכך שהמשיב הורשע ביום 3.11.16 בעבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודה; וביום 21.7.17 הורשע בעבירה של נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודה; ואת העבירות של נהיגה בזמן פסילה ונהיגה בשכרות בהן הורשע בתיק זה ביצע ביום 22.3.18, דהיינו בתוך פרק הזמן של 10 שנים. על כן נטען, כי מתקיימים התנאים להפעלת הסעיף, ובית המשפט קמא היה מחויב להטיל על המשיב עונש פסילה של 10 שנים לפחות.

המערערת טענה, כי מגליון ההרשעות התעבורתי והפלילי של המשיב עולה בבירור כי מדובר בעבריין תנועה מועד ועבריין רצידיביסט גם במישור הפלילי; כאשר מדובר בדוגמא הקלאסית לעבריין תנועה המהווה סכנה לציבור, שיש להפעיל נגדו את הוראות סעיף 40א לפקודה, מבלי לשקול את קיצור תקופת פסילת המינימום.

עוד נטען, כי בית משפט קמא שגה בנותנו משקל רב ובלתי סביר לנסיבותיו האישיות של המשיב, מבלי לתת משקל ראוי לנסיבות ביצוע העבירות, לעבר התעבורתי ולהתנהלותו של המשיב המעידה על זלזול בהוראות החוק ובצווי בית משפט.

לאור האמור, עתרה המערערת להתערב בגזר דינו של בית המשפט קמא, להטיל על המשיב מאסר בפועל, תוך הפעלת שני המאסרים המותנים במצטבר, ולהחמיר את רכיב הפסילה בפועל כך שלא תפחת מ-10 שנים, תוך הפעלת הפסילות על תנאי במצטבר.

עם זאת, במעמד הדיון שהתקיים בפניי ביום 5.3.24, לאור הערות בית המשפט בנוגע להתמשכות החריגה של ההליך בבית המשפט קמא, הסכים ב"כ המערערת לחזור בו מהעתירה להטלת מאסר

בפועל, אך עמד על הטלת פסילה בפועל שלא תפחת מ-10 שנים, כפי שעתרה המאשימה גם בבית המשפט קמא. לטענתו, לפי לשון החוק והצעת החוק, סעיף 40א(א)(1) לפקודה חל בעניינו של המשיב, שכן הוא אינו דורש ביצוע שלוש עבירות זהות במהלך התקופה, אלא שלוש עבירות מתוך העבירות המפורטות בסעיף.

ב"כ המשיב טען, כי בית המשפט קמא אשר דן ארוכות בעניינו של המשיב, בשל מצבו האישי והרפואי שבאו לידי ביטוי בחוות הדעת הפסיכיאטרית ובחוות הדעת של הממונה על עבודות שירות, קבע כי הענישה בתיק זה אינה מבטאת מגמת שינוי, אלא באה על רקע ייחודי ומורכב.

ב"כ המשיב הדגיש, כי מדובר באב יחידני, שלאחר שאשתו עזבה אותו, נותר כמפרנס יחיד לשבעה ילדים מקצבאות ביטוח לאומי; כי מזה זמן לא מבוטל המשיב החל בהליך שיקומי עצמוני, הרחיק עצמו מהתנהגות עבריינית ובחר בדרך של חיים נורמטיביים; וכי נסיבות האירוע הן מינוריות, כאשר המשיב ישב ברכב מונע לאחר שצרף אלכוהול, ללא נהיגה פוחזת או סיכון חיי אדם. נטען, כי בית המשפט קמא לא התעלם מהרשעותיו הקודמות של המשיב והתייחס אליהן בגזר דינו, אך החליט להתחשב בהליך השיקומי שעובר המשיב, בנסיבותיו האישיות המיוחדות, בנסיבות ביצוע העבירות ובחלוף הזמן הרב מעת ביצוע העבירות, ולא למצות עמו את מלוא חומרת הדין.

לטענתו, גם סעיף 40א(ג)(1) לפקודה מאפשר לבית המשפט בנסיבות מיוחדות שיירשמו, להורות על פסילה לתקופה קצרה מפסילת המינימום, אם שוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי המשיב משום סכנה, וכך פעל בית המשפט קמא בגזר הדין. בהקשר זה הפנה ב"כ המשיב לעפ"ת 10394-09-21 **עודה נ' מדינת ישראל** (1.6.22), שם החליט בית המשפט המחוזי לקצר את עונש הפסילה מ-10 ל-5 שנים, לאדם שהורשע בעבירות חוזרות של נהיגה בזמן פסילה, זאת לאור התנהלותו החיובית, הקפדתו על ההליך השיקומי, המלצת שירות המבחן וקיומו של סיכוי ממשי לשיקום.

בדיון מיום 5.3.24 טען ב"כ המשיב, כי אמנם בית המשפט קמא לא התייחס באופן מפורש לחריגה מסעיף 40א(א)(1), אך עולה מגזר הדין כי בית המשפט נתן דעתו לסעיף (הסנגור הפנה לעמ' 3 לגזר הדין, ש' 10-15) ולא התעלם ממנו. ולדידו, בית המשפט התייחס לנסיבות החריגות של המקרה, כנדרש בסעיף 40א(ג)(1) לפקודה, ובין היתר למצבו הנפשי של המשיב כעולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית, מצבו המשפחתי המורכב, חלוף הזמן הרב והעובדה שהמשיב לא נהג ברכב שנים ארוכות, כאשר אין לו תיקים פתוחים.

נוכח כל האמור, עתר ב"כ המשיב לדחות את הערעור ולהותיר את העונש שנגזר על כנו, זאת לפנים משורת הדין ומבלי שיהא בכך להשליך על תיקים אחרים.

המשיב עצמו ביקש שלא לפסול את רשיונו, וטען כי הוא גרוש ואב לילדים, וכי לא נהג מזה 5 שנים.

דיון והכרעה

המשיב הורשע בצבר עבירות חמורות, שיש בהן פוטנציאל סיכון ממשי לציבור משתמשי הדרך, ובעיקר שילובן של העבירות של נהיגה בזמן פסילה ונהיגה בשכרות.

יתרה מכך, מדובר במי שלחובתו עבר פלילי ותעבורתי עשיר, עברין תעבורה רצידיביסט שלחובתו 31 הרשעות קודמות, אשר כבר נדון מספר פעמים בגין עבירות חמורות, ובעיקר בשנתיים וחצי שקדמו לביצוע העבירות בעניינו. כך, ביום 10.2.16 נדון המשיב בגין עבירות פליליות ועבירה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, בין היתר, לפסילה בת 11 חודשים ולמאסרים מותנים; ביום 3.11.16 נדון בגין נהיגה בשכרות (סירוב להבדק) לפסילה בת 24 חודשים; וביום 21.7.17 נדון בגין עבירות פליליות ונהיגה בזמן פסילה, בין היתר, למאסר בפועל, מאסרים מותנים ופסילה למשך 12 חודשים. כאמור, בעת ביצוע העבירות מושא עניינו, היו תלויים ועומדים נגדו שני מאסרים מותנים ברי הפעלה של 8 חודשים (לגבי עבירה של נהיגה בשכרות) ו-5 חודשים (לגבי עבירה של נהיגה בזמן פסילה).

במצב דברים זה, צודקת המערערת בכך שהיה מקום להטיל על המשיב מאסר בפועל מוחשי, הכולל גם את הפעלת המאסרים המותנים, ופסילה ארוכת שנים.

עם זאת, כפי שצוין בעל פה בפני הצדדים, התמשכות ההליכים בתיק זה חריגה מאד. כתב האישום הוגש ביום 2.7.18, ובתיק ניתנו דחיות רבות וממושכות (ובכלל זה מועדי הוכחות שבוטלו) בעיקר לבקשות רבות ושונות של ההגנה ולצורך החלפת ייצוגו של המשיב. למעשה התיק החל להתנהל בקצב סביר רק לאחר מינויו של עו"ד וינר לייצג את המשיב לקראת חודש ספטמבר 2021 (למעלה משלוש שנים לאחר פתיחת התיק), כאשר הכרעת הדין ניתנה ביום 14.4.22; וגזר הדין ניתן ביום 14.2.23, לאחר שבשל מצבו המורכב של המשיב התקבלו בעניינו חוות דעת פסיכיאטרית וחוות דעת של הממונה על עבודות השירות.

בנסיבות אלו (יחד עם נסיבותיו האישיות המיוחדות של המשיב), לאחר שמיעת הערות בית המשפט, כאמור, ב"כ המערערת הסכים לחזור בו מהעתירה להטיל על המשיב מאסר בפועל.

מכאן, שנתר להכריע אך בשאלת תחולתו של סעיף 40א לפקודה על עניינו של המשיב, ובעתירת המערערת להחמרה בעונש הפסילה שהוטל עליו.

סעיף 40א לפקודת התעבורה קובע כדלקמן:

"(א)(1) הורשע אדם על עבירה כאמור בסעיפים 62(3), 64, 64א, 65(א)(2) או (3) או 67, או על עבירה לפי סעיף 301ג לחוק העונשין, התשל"ז-1977, תוך שימוש ברכב, ובעשר השנים שקדמו למועד ביצוע אותה עבירה כבר הורשע לפחות פעמיים על אחת מהעבירות האמורות, דינו - נוסף על כל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, לתקופה שלא תפחת מעשר שנים;

...

(ג) בית המשפט רשאי -

(1) בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופות קצרות יותר מהתקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), ובלבד ששוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור;

(2) לקבוע כי פסילה שנקבעה לפי סעיף אחר לפקודה זו תהיה חופפת לפסילה לפי סעיף זה.

(ד) לעניין סעיף זה, יראו מספר עבירות באירוע אחד, כעבירה אחת...".

בענייננו, ועל אף שהצדדים טענו בעניין זה במסגרת טיעוניהם לעונש, בית המשפט קמא כלל לא דן בתחולת סעיף 40א על עניינו של המשיב, פרט לשלב בו פירט את טיעוני ההגנה לעונש, ובין היתר את הטענה כי "הרשעותיו הדומות הקודמות ישנות מאד, ואין לחובת הנאשם שתי שכריות בעברו (כפי שטענה בטעות המדינה) אלא נהיגה בשכרות אחת (עקב עבירת סירוב) ונהיגה נוספת תחת השפעת אלכוהול כך שסעיף 40א' אינו חל במקרה זה כפי שטענה המדינה" (עמ' 3 ש' 12-14).

בית המשפט לא הכריע מפורשות בטענה זו, אך מגזר הדין עולה כי הוא יצא מנקודת הנחה שסעיף 40א(א)(1) לפקודה אינו חל, ולכן הטיל על המשיב 3 וחצי שנות פסילה בפועל בלבד, הגם שציין כי "מוצדק להחמיר ברכיב הפסילה בפועל על ידי הרחקת הנאשם מיכולת נהיגה למשך שנים, תוך הפעלת שתי פסילות מותנות במצטבר".

בנקודה זו אין מנוס אלא לקבוע כי בית המשפט קמא שגה.

מלשון החוק עולה, כי הסעיף יחול במקרה בו אדם הורשע באחת העבירות החמורות המפורטות בו, ובעשר השנים שקדמו לעבירה הוא הורשע לפחות פעמיים "על אחת מהעבירות האמורות"; דהיינו, אין דרישה כי ההרשעות הקודמות הן באותה עבירה בה הוא נדון כיום. במאמר מוסגר יצוין, כי על פי ההלכה הפסוקה, הדרישה היא כי הנאשם נדון בגזר דין פעמיים קודם לביצוע העבירה הנוספת שבתיק הנוכחי (רע"פ 5062/20 מדינת ישראל נ' עודה (27.4.21)).

גם מדברי ההסבר להצעת החוק (אשר יוער, כי בתחילה נוסחה והיקפה היו מחמירים יותר מהסעיף שחוקק בסופו של דבר) עולה, כי כוונת המחוקק היתה להרתיע ולהרחיק מהכביש עברייני תנועה רצידיביסטים, אשר שבים ומבצעים עבירות תעבורה חמורות, ואין צורך בביצוע חוזר של עבירות זהות. וכך נכתב בדברי ההסבר:

"הצעת החוק המתפרסמת בזה באה לקבוע פסילה לצמיתות של נהג שהורשע בשלוש עבירות חמורות כמפורט להלן, בתקופה של 15 שנים, מקבלה או מהחזקה של רישיון נהיגה: נהיגה בשכרות או תחת השפעת סמים, גרימת מוות בנהיגה רשלנית, הפקרה אחרי פגיעה, סירוב לבדיקת שכרות, אי עצירת רכב לפני מסילת ברזל כשהמחסום אינו מורם לחלוטין או כשרכבת מתקרבת, נהיגה בזמן פסילה או בניגוד לתנאים שנוספו לרישיון הנהיגה והריגה תוך שימוש ברכב..." (הצ"ח הכנסת, 169 ח' באב התשס"ז, 23.7.2007, ההדגשות לא במקור).

גם בפרוטוקול ועדת הכלכלה, במסגרת הדיונים על הצעת החוק נכתבו דברים דומים:

"זו מטרת הצעת החוק הזאת שהגשתי - ליצור איזה הוא מצב בו נהג שאופן נהיגתו

או העובדה שהוא נתפס במספר עבירות תנועה שמוגדרות כעבירות חמורות במיוחד מעידים בפנינו שזו דרך נהיגתו, כלומר שהוא אדם שמוכן לקחת סיכון בנהיגתו גם אם מדובר בסיכון עצמי וסיכון של הציבור, והוא עובר עבירות תנועה חמורות, ואנו מעוניינים לקדם חקיקה שנהג כזה לא יחזור וינהג וימשיך לסכן את הציבור בנהיגתו... הצעת החוק קבעה רשימה של מספר מצומצם מאד של עבירות שמי שנתפס שבפרק זמן של כ-15 שנה עובר אותן או אחת מהן שלוש פעמים הכלל הוא שרשינו צריך להישלל לצמיתות אלא אם כן בית-המשפט יחליט אחרת..." (פרוטוקול מס' 361 משיבת ועדת הכלכלה, 16.10.2007, ההדגשות לא במקור).

בנוסף, בכל הישיבות שהתקיימו בוועדת הכלכלה בכנסת, עלו השאלה או החשש שמא נוסח החוק יאפשר להחילו גם על אדם שהורשע במסגרת כתב אישום אחד ביותר מעבירה חמורה אחת (כלומר שתיים או שלוש עבירות שונות שבוצעו במסגרת אירוע אחד), והובהר כי הכוונה היא לשלוש הרשעות נפרדות; ובהתאם חוקק לבסוף סעיף 40א(ד) המבהיר כי **"לעניין סעיף זה, יראו מספר עבירות באירוע אחד, כעבירה אחת..."**.

דהיינו, ברור היה מלכתחילה כי כוונת המחוקק היא שהסעיף חל על מי שעבר במשך תקופה שלוש עבירות כלשהן מן הרשימה, גם אם מדובר בעבירות שונות, ולא רק על מי שעבר עבירה זהה שלוש פעמים.

וכך, בישיבה מיום 18.7.07 הוחלפו בין היתר הדברים הבאים:

"דניאלה פילואקוב: לגבי הנתונים, מדובר בשלוש הרשעות שונות לגבי מקרים שונים.

שי גלעד: נוסח החוק הוא כפי שאני אמרתי.

היו"ר גלעד ארדן: כלומר לחוות דעתכם, אדם שנהג שיכור, הרג מישהו וברח ממקום התאונה, אי אפשר יהיה לשלול לו לצמיתות, או זה לא יהיה שלילה לצמיתות, למרות ששלוש העברות היו בעת ובעונה אחת?

חיה ראובני: לשופט יש הסמכות, השאלה אם זה נכון. אולי צריך לומר בחוק במפורש, שמדובר בעברות שבכתבי אישום שונים, כי המטרה היא תהליך חינוכי. כשעברה אחת בוצעה בבת אחת, אין האפקט של האזהרה והאפקט החינוכי" (פרוטוקול מס' 321 משיבת ועדת הכלכלה, 18.7.2007)

בישיבה מיום 16.10.07 עלו הדברים הבאים:

"אתי בנדלר: ... אחת השאלות שהצגתי במסמך שהכנתי לך היא: האם צריכים להביא בחשבון כל הרשעה גם היא נובעת מאותו מעשה או סדרת מעשים או רק מסדרת מעשים שונה? יכול להיות למשל שאדם יורשע בשתי עבירות בשל אותו מעשה.

...

היו"ר גלעד ארדן: אני כבר יכול לענות לך על זה שהכוונה שלי היא באירועים נפרדים... אין כוונה שאדם באירוע אחד יעשה שלוש עבירות שונות וזהו.

...

היו"ר גלעד ארדן: ... ההבהרה שאני רוצה לומר באופן הכי חד היא: אנו רוצים להציב בפני נהג תמרור אזהרה שאומר לו "דע לך: עשית כבר שתי עבירות שנתפסות בעינינו כחמורות ביותר - בפעם הבאה אתה מאבד את רשיוןך לפרק זמן ארוך מאד". אם זה יהיה באותו אירוע, לא הצבנו בפניו את תמרור האזהרה הזה לגבי עתידו כנהג. אין פה איזון מספיק. לכן, האירועים צריכים להיות אירועים נפרדים..."
(פרוטוקול מס' 361 משיבת ועדת הכלכלה, 16.10.2007, ההדגשות לא במקור).

ובישיבה מיום 17.12.07 כאשר אחד הנציגים ביקש לצמצם את עבירות השכרות שיפעילו את תחולת הסעיף, נאמר:

"היו"ר גלעד ארדן: אתה מודע לכך שמדובר בנהגים שכבר הורשעו בעבר שלוש פעמים באחת מן העבירות החמורות ביותר. אני מציע לאותם נהגים שלא ישתו בכלל, שירחיקו עצמם מכל סיכוי לעבירה...

משה נקש: אבל בפעמים האחרות הורשע אולי בעבירות שלא קשורות לאלכוהול.

היו"ר גלעד ארדן: הרג מישהו ברשלנות, נהג בפסילה...". (פרוטוקול מס' 429 משיבת ועדת הכלכלה, 17.12.2007, ההדגשות לא במקור).

מכל האמור עולה, כי סעיף 40א(א)(1) לפקודה, אשר תכליתו להרתיע ולהרחיק מנהיגה נהגים מסוכנים, אשר שבים ומבצעים עבירות חמורות המסכנות את הציבור, דורש כי בתוך התקופה של 10 שנים תהא זו הפעם השלישית שהנאשם מורשע באחת מהעבירות החמורות המנויות בסעיף; ואינו דורש כי תהא זו הרשעה שלישית באותה עבירה. מכאן, שאין כל דרישה כי המשיב בעניינו יורשע בעבירה שלישית של נהיגה בשכרות או של נהיגה בזמן פסילה, כטענת ההגנה.

כאמור, המשיב בעניינו נדון ביום 3.11.16 בגין עבירה של נהיגה בשכרות, וביום 21.7.17 נדון בין היתר בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה; דהיינו נדון בנפרד בשתי עבירות חמורות המנויות בסעיף 40א(א)(1) לפקודה. מכאן, שלאחר שהורשע במקרה שלפני בעבירה נוספת מהעבירות המנויות בסעיף (ולמעשה בשתי עבירות חמורות באירוע אחד), חל עליו סעיף 40א(א)(1) לפקודה, הקובע פסילת חובה שלא תפחת מעשר שנים.

למעשה, הדרך היחידה בה ניתן היה להטיל על המשיב עונש פסילה לתקופה קצרה מעשר שנים, הוא מקום בו בית המשפט מצא לפי סעיף 40א(ג)(1) לפקודה, כי התקיימו נסיבות מיוחדות, ובמקום בו שוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי המשיב משום סכנה לציבור. שאלה זו כלל לא נדונה ע"י בית המשפט קמא, אך ברי כי לא ניתן להלום תוצאה ולפיה במקרה שכזה עונש הפסילה יעמוד על שלוש

וחצי שנים.

כאמור המשיב הוא עבריין תנועה רצידיביסט, אשר ביצע את שלוש העבירות החמורות החוסות בסעיף 40א לפקודה בפרק זמן הקצר משנתיים, כאשר העבירות מושא תיק זה בוצעו כשנה בלבד לאחר שנדון לעונשים של מאסר בפועל ופסילה בפועל בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה ועבירות נוספות, ועונשים אלו לא הרתיעו אותו. במצב דברים זה, למרות נסיבותיו האישיות של המשיב ולמרות שמאז שנת 2021 לא נרשמו לחובתו עבירות נוספות, אין מדובר במקרה שבו נהיגתו של המשיב אינו מהווה סכנה לציבור.

יתרה מכך, לא ניתן להתעלם מההתחשבות היתרה שניתנה לנסיבותיו האישיות המיוחדות של המשיב, אשר הביאה לכך שלא נגזר עליו עונש מאסר בפועל, ובאופן חריג הוארכו שני מאסרים מותנים ברי הפעלה.

על כן, לא מצאתי כי יש מקום להתחשבות נוספת גם ברכיב הפסילה בפועל, למעט התחשבות באופן ריצוי הפסילות המותנות שהופעלו.

נוכח כל האמור, הערעור מתקבל.

תחת הפסילה בפועל שבית המשפט קמא העמיד על שלוש וחצי שנים, ובהתאם לסעיף 40א(א)(1) לפקודה, אני פוסלת את המשיב לתקופה של עשר שנים. הפסילות המותנות שהופעלו ע"י בית המשפט קמא, למשך 12 חודשים ולמשך 6 חודשים, יופעלו באופן חופף לפסילה האמורה.

בסך הכל ירצה המשיב פסילה של עשר שנים, אשר תימנה מיום מתן גזר הדין של בית המשפט קמא, כפי שנקבע, ובמצטבר לכל פסילה אחרת.

יתר הוראות גזר הדין יעמדו בעינם.

המזכירות תעביר העתק פסק הדין לצדדים ולמשיב בכתובתו.

ניתן היום, י"ט תמוז תשפ"ד, 25 יולי 2024, בהעדר הצדדים.

**גילת שלו,
שופטת**